

מסורת הש"ס

6) ולעיל דה' וי"ג... 7) לקמן דה' וי"ג... 8) וי"ג פ"ג... 9) וי"ג פ"ג... 10) וי"ג פ"ג... 11) וי"ג פ"ג... 12) וי"ג פ"ג... 13) וי"ג פ"ג... 14) וי"ג פ"ג... 15) וי"ג פ"ג...

תורה אור השלם

- 1. לא תלך רכיל בעמך... 2. ואל תעמוד על דם רעך... 3. כי בשרה נפשה... 4. ואם לא קרוב אחיך... 5. ואל תעמוד על דם רעך... 6. כי בשרה נפשה... 7. כי בשרה נפשה... 8. כי בשרה נפשה... 9. כי בשרה נפשה... 10. כי בשרה נפשה...

מוסף רש"י

ובי עונשין מן הדין... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג... וי"ג פ"ג...

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

מתני' ואלו שמצילין אותן... מן העבירה: בנפשן. ניתנו להרג כל אדם כדי להצילן מן העבירה ומקראו נפקי: אבל הרודף אחר כהמה...

מתני' ואלו הן שמצילין אותן בנפשן הרודף אחר חבירו להרגו יאחר הזכר ואחר הנערה המאורסה אבל הרודף אחר כהמה והמחלל את השבת ועובר עבודת כוכבים אין מצילין אותן בנפשן: גמ' ת"ר מניין לרודף אחר חבירו להרגו שניתן להצילו בנפשו ת"ל ולא תעמוד על דם רעך והא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא מניין לרואה את חבירו שהוא בנהר או חיה גוררתו או לסמין באין עליו שהוא חייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך אין ה"ג ואלא ניתן להצילו בנפשו מנלן אתיא בקל וחומר מנערה המאורסה מה נערה המאורסה שלא בא אלא לפוגמה אמרה תורה ניתן להצילה בנפשו רודף אחר חבירו להרגו על אחת כמה וכמה וי"ג עונשין מן הדין דבי רבי תנא הקישוה הוא י"ג כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש וכי מה למדנו מרצח מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש רוצח הנערה המאורסה מה נערה המאורסה ניתן להצילו בנפשו ונערה בנפשו אף רוצח ניתן להצילו בנפשו ונערה מאורסה גופה מנלן כדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל יואין מושיע לה הא יש מושיע לה בכל דבר שיכול להושיע גופא מניין לרואה את חבירו שהוא טובע בנהר או חיה גוררתו או לסמין באין עליו שהוא חייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך והא מהכא נפקא מהתם נפקא אבדת גופו מניין ת"ל יוהשבותו לו אי מהתם הוה אגמא ה"מ בנפשיה אבל מיטרח ומיגר אגורי אימא לא קמ"ל תנו רבנן יאחד הרודף אחר חבירו להרגו ואחר הזכר ואחר הנערה המאורסה ואחר חייבי מיתות כ"ד ואחר חייבי כריתות מצילין אותן בנפשו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט אין מצילין אותן בנפשו ועבדה בה עבירה אין מצילין אותה בנפשו יש לה מושיע אין מצילין אותה בנפשו רבי יהודה אומר אף האומרת הגירוה לו שלא ידרגה מנה"מ אמר קרא ולנערה לא תעשה דבר אין לנערה חטא מות נער זה זכור נערה זו נערה המאורסה חטא אלו חייבי כריתות מות אלו חייבי מיתות ב"ד כל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא נער משום דלאו אורחיה אבל נערה דאורחה אימא לא ואי כתב רחמנא נערה משום דקא פגים לה אבל נער דלא קא פגים ליה אימא לא ואי כתב רחמנא הני משום

ע"ג

ומה נערה המאורסה שלא בא וכו'. וא"ת הוה פגם תמור מרואת זה בנפילה זה נסיף לאו פירכא היא דהכא לא קפיד קרא אאיקורא אלא אפנימי' דהא נעדרה בה עבירה או שאין מקפדת על פגמה אין מצילין אותה בנפשו כדמוכח שמעתי' ופשיטא דיש פגם גדול בנהרג מבנערה המאורסה שגאנסה וא"ת ומנא לן דאפנימי' קפיד רחמנא דילמא אאיקורא קפיד מדאיתערין למעוטי עובד עבודת כוכבים ומחלל שבת ובהמה ובקונטרס פ' לקמן דאפנימי' קפיד מדגלי בהני ולא בעבירות אחרות ועוד י"ל דאין מושיע לה משמע דאנוסותה קפיד קרא: הרי זה בא 55% ונמצא פ"ג פירוש ומנא לן למד דהא למד נמי אתא דדררשין לקמין מה רואה יהרג ואל יעבור וכן דההוא דלעיל בפרק ד' מיתות (דף נד.) משכני אשה מגיד לך הכתוב ששני משכבות בנשה וקאמר הרי זה בא ללמד ומנא לן למד והיינו נמי אף למד דהא ילפינן מיניה הערה נזכר בההיא שמעתי' ולשמאל דמחייב אורח בנן ג' שנים והא דאמר ברש פ"ג דחולין (דף נח.) גבי זבי ואיל הרי זה בא ללמד ומנא ללמד מה פסולי המוקדשים בשמיטה הכס נמי יש לפרש דאף למד קאמר דללמד אפסולי המוקדשים נמי קא אמר לפטור מן הממנות דדררשין כפ"ק דבכורות (דף ע"ו.):

אף רוצח ניתן להצילו בנפשו. ואם תאמר מוהוכה בכל אדם נפקא דדררשין לעיל (דף ע"ג): וי"ל דהתם רשות ואשמעין קרא דאין לו דמים אבל הכא קמ"ל דמוהה להציל: להצילו בנפשו ב' משמעות העלון שמצילין הגרדף בנפשו של רודף אבל לא יתכן לפרש כן כרודף אחר הבהמה וכיוצא בה לפיכך נראה לפרש דמצילין את האדם מן העבירה בנפשו של עצמו אבל קשה מנערה המאורסה דקאמר שניתן להצילה בנפשו וא"ת ויזון דמהכא ילפינן דרואה ניתן להצילו בנפשו למה לי קרא דעובד עבדה וזוהי גוררתו השמא חבירו הורג כדי להציל התם לא כ"ש ולא מסתבר למימד דחבירו הורג טפי לאפרימי מאיקורא אלא נראה דאי מהכא ה"א עשה קמ"ל התם דעובר בלאו דלא תעמוד על דם רעך:

תלמוד פ"ג והשבותו לו. הכא מוקי ליה לאבדת גופו ובפרק שני דבבא מציעא (דף נח.) מוקי ליה שלא יאכיל עגל לעגלים התם דריש והשבותו והכא לו ימורה: חייבי כריתות וחייבי מיתות ב"ד. עבירות מיירי דומיא דנערה וא"ת מיטוק ליה מדאיתקוש כל עריות כפ' אחרי מות דאמרין כרש בנא על יבמתו (יבמות דף נד.) י"ל מדמעט בהמה ש"מ דלא מקשינן הכי מיהו קשה הא בהמה לא איתקוש מדמיבעיאל לן קרא לנרות הערה בנעמה בפרק ד' מיתות (ועיל דף נה.):

נער נערה. פירש בקונטרס נער כחייב וקרי נערה נדרש מקרא ומסורת ואף על גב דאמרין בפרק אלו נערות (מכות) דף מ: וס' גבי קנס כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה בנפשע הכא הוי מצי למיכתב נערה דעל כרחיק לאו בקטנה איירי אלא בבת עונשין ועוד יש לפרש דעובד נערה חייבי כריתות ומיהו כסמין משמע דממד דריש דקאמר אידי דכתב נער כתב נמי כפשיטה דקרא דעל כרחיק נערה קרינן דהא בנערה משמעי: משום